

ALMANYA'DA 2011 AĞUSTOS AYI İTİBARIYLA ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK ALANINDA MEYDANA GELEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

1. İstihdam Piyasası

Ekonomideki olumlu gelişmenin etkisiyle istihdamdaki artış Temmuz ayında da devam ettirmiştir. Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, çalışanların sayısı Temmuz 2011'de 19.000 artmış ve 41,13 milyona yükselmiştir. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında çalışanların sayısı 527.000 (% 1,3) artış göstermiştir. Ayrıca, Haziran 2011 itibariyle sigortaya tabi çalışanların sayısı bir yıl öncesine göre 684.000 (% 2,5) artarak 28,39 milyon olarak kaydedilmiştir. 2011 yılının 2'nci çeyreğinde serbest olarak çalışanların sayısı ise bir yıl öncesine göre 74.000 (% 1,6) artarak 4,57 milyona yükselmiştir.

Öte yandan, ikinci basamak işsizlik parası alanların istihdam edildiği statüde çalışanların sayısı, Temmuz 2011'de bir yıl öncesine göre 95.000 (% 35) azalmış ve 175.000 olarak gerçekleşmiştir. Düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı ise 2011 Haziran ayı itibariyle bir yıl öncesine göre 17.000 (% 0,3) artarak 4,93 milyona yükselmiştir. Diğer taraftan, aynı dönemde sigortalı çalışanların % 8,9'unu teşkil eden 2,52 milyon sigortalı gelirlerini artırmak amacıyla düşük ücretli ikinci bir işte çalışmıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 160.000 (% 6,8) daha fazladır.

Bölgesel olarak değerlendirildiğinde sigortaya tabi çalışanların sayısı, Haziran 2011 itibariyle bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da % 2,6, Doğu Almanya'da ise % 1,8 oranında artmıştır. Eyaletler itibariyle en az artış % 0,6 ile Mecklenburg-Vorpommern eyaletinde, en büyük artış ise % 3,0 ile Aşağı Saksonya ve Bavyera eyaletlerinde gerçekleşirken tüm eyaletlerde sigortaya tabi çalışanların sayılarındaki artış devam etmiştir.

Çalışan sayıları sektörlere göre değerlendirildiğinde, bir yıl öncesine göre hemen hemen tüm sektörlerde artışlar devam etmiştir. İmalat sektöründe 140.000 (% 2,2), ekonomik hizmet sektöründe 118.000 (% 4,0), ödünç işçi veren sektörde 116.000 (% 16,4), sağlık ve sosyal hizmetler alanlarında 108.000 (% 3,1) artış gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, diğer hizmet sektörlerinde 9.000 (% 0,9) azalma kaydedilmiştir.

Alınan en son verilere göre, 2011 Haziran ayında 78.000 çalışana kısa süreli çalışma ödeneği ödenmiştir. Bir yıl öncesine göre aynı dönemde bu sayı 390.000 olarak kaydedilmiştir. Kesinleşen en son verilere göre ise, 2011 Şubat ayında 305.000 sigortalı kısa süreli çalışma ödeneği almıştır.

2. İşsiz Sayıları

Almanya'daki işsizlerin sayısı, Ağustos 2011'de bir ay öncesine göre 5.000 artarak 2.945.000 olarak kayıtlara geçmiştir. 2011 Ağustos ayı işsiz sayısı bir yıl öncesiyle kıyaslandığında 238.000 (% 7) daha azdır.

Bölgesel olarak değerlendirildiğinde işsizlerin sayısı, Batı Almanya'da Ağustos 2011 itibariyle bir ay öncesine göre 15.000 (% 1) artarak 2.024.000'e yükselmiştir. Doğu Almanya'daki işsizlerin sayısı ise aynı ay itibariyle bir ay öncesine göre 9.000 (% 1) azalarak 920.000 olarak kayıtlara geçmiştir. Bir yıl öncesiyle kıyaslandığında işsizlerin sayısı, Batı Almanya'da 190.000 (% 9), Doğu Almanya'da ise 48.000 (% 5) azalmıştır.

İş piyasası işsizlik oranına göre değerlendirildiğinde 2011 Ağustos ayında tüm çalışanların sayısı baz alınarak hesaplandığında % 7,0 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre % 0,6 puan daha azdır. Yine 2011 Ağustos ayı itibariyle bölge olarak işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 6,0, Doğu Almanya'da ise % 10,9 olarak kayıtlara geçmiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranı, Batı Almanya ve Doğu Almanya'da % 0,6 azalmıştır.

Diğer taraftan, yabancı işsizlerin sayısı 2011 Ağustos ayı itibariyle bir ay öncesine göre 26.634 azalmış ve 469.119'a (% 14,6) gerilemiştir. Ayrıca, aynı dönem itibariyle işsiz vatandaşlarımızın sayısı bir ay öncesine göre 1.120 artarak 146.427 (% 22,2) olarak kayıtlara geçmiştir.

3. I. ve II. Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayısı

Ağustos 2011’de 2.945.000 işsiz 867.000’i (% 29) birinci basamak işsizlik parası alırken, 2.078.000’i (% 71) ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir ay öncesine göre birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı 8.000 (% 1,0) artarken, ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 2.000 (% 0,1) azalmıştır. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı, 163.000 (% 16), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 75.000 (% 4) azalmıştır.

4. Mesleki Eğitim

Ekim 2010’dan Ağustos 2011’e kadar İş Ajanslarına 494.100 açık meslek eğitim yeri bildirilmiştir. Bu sayı bir önceki döneme göre 48.200 (% 11) daha fazladır. Söz konusu dönemde işletme içi meslek eğitim yeri sayısı 467.300 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir önceki döneme göre 48.800 (% 12) daha fazladır. Öte yandan, işletme dışı meslek eğitim yeri sayısı 600 (% 2) azalarak 26.800 olmuştur.

Yine aynı dönemde 520.400 genç meslek eğitimi yeri başvurusunda bulunmuşlardır. Bu sayı bir önceki döneme göre 13.400 (% 3,0) daha azdır. Söz konusu sayı Batı Almanya’da 9.200 (% 2,0) azalarak 433.800’e, Doğu Almanya’da ise 4.200 (% 5,0) azalarak 86.500’e inmiştir.

Meslek eğitim yeri arayan gençlerin sayısı açık meslek eğitim yeri sayısı ile karşılaştırıldığında açık meslek eğitim yeri sayısı Ağustos 2011 ayında 3.100 daha fazladır. Bir yıl öncesi aynı dönemde 27.500 meslek eğitim yeri arayan genç fazlası kaydedilmiştir.

Diğer taraftan, Ağustos 2011’de 91.400 açık mesleki eğitim yeri bulunduğu bildirilmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 21.100 (% 30) daha fazladır. Bölgesel olarak Batı Almanya’da 71.000, Doğu Almanya’da 20.200 meslek eğitim yerine henüz yerleştirme yapılamamıştır. Bir yıl öncesine göre bu sayı Batı Almanya’da 16.000 (% 29), Doğu Almanya’da ise 5.100 (% 34) daha fazladır.

Ağustos 2011’de 88.300 genç henüz meslek eğitim yeri bulamamıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 9.500 (% 10) daha azdır. Batı Almanya’da meslek eğitim yeri bulamayan genç sayısı 69.000 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 7.700 (% 10) daha azdır. Doğu Almanya’da ise bu sayı 19.300 olarak kaydedilmiştir. Burada da söz konusu sayıda bir yıl öncesine göre 1.800 (% 8) azalma olmuştur.

5. Güncel Mahkeme Kararları

5.1. Federal İdare Mahkemesi'nin Sosyal Yardımla Geçinen Çocuklu Yabancıya Yerleşme İzni Verilmesine ilişkin 16.08.2011 tarihli Kararı

Federal İdare Mahkemesi, 16.08.2011 tarihli ve 1 C 12.10 sayılı kararıyla sadece kendi geçimine yetecek kadar geliri olan, ancak geliri tüm aile fertlerinin geçimini sağlamaya yeterli olmayan bir yabancının Alman vatandaşı çocuklarının bakımını üstleneceği savıyla Almanya'da yerleşme izni alma hakkı olduğuna karar vermiştir.

Federal İdare Mahkemesi söz konusu kararında, aile birleşimi yoluyla 1996 yılında Almanya'ya gelen, 1999 yılında eşinden ayrılan ve iki Alman vatandaşı çocuğun bakımını üstlenen süreli oturma izni hamili İran uyruklu bir kadının talebini değerlendirmiştir. Konu, davacı tarafından Frankfurt Belediyesi'nin davacının yerleşme izin müracaatını mutfak yardımcısı olarak çalıştığı işten elde ettiği gelire ilaveten II. basamak işsizlik parası da aldığı ve bununla hanedeki aile fertlerinin geçimini kendi kazancıyla sağlayamadığı gerekçesiyle reddettiğinden Mahkemeye intikal ettirilmiştir.

Federal İdare Mahkemesi, İkamet Kanunu'nun 28'inci maddesi, 2'nci fıkrası, 1'inci cümlesine göre, ailevi nedenlerden dolayı yerleşme izni verilmesinin Kanunun 5'inci maddesi 1'inci fıkrası, 1'inci bendi anlamında geçimin güvence altına alınmış olmasını gerektirdiğine karar vermiştir. Buna göre, aynı hanede yaşayan aile fertlerinin, ki burada davacı ve çocukları söz konusudur, geçimlerinin güvence altına alınmış olması gerekmektedir. Ancak, bu şart kural olarak geçerlidir. Şayet davacı kendi geçimini temin edebiliyor ve Alman vatandaşı aile fertleri (burada çocuklar) nedeniyle yardıma muhtaç oluyorsa bu istisnai bir durum olarak kabul edilebilir. Mahkeme, böyle bir durumda davacıya yerleşme izni verilmesiyle kamu bütçesine ilave bir yük gelmediği savıyla İkamet Kanunu'nun 5'inci maddesi, 1'inci fıkrası, 1'inci bendini ihlal edilmiş olarak görmemektedir. Ayrıca, bununla geçimini güvence altına almayan yabancı aile bireylerinin oturumu da sağlamlaştırılmamaktadır.

5.2. Federal İş Mahkemesi'nin Yıllık İzin Hakkının Zamanaşımına Uğramasına ilişkin 09.08.2011 tarih ve 9 AZR 425/10 sayılı Kararı

Federal İzin Kanunu'nun 7'nci maddesinin 3'üncü fıkrasının 1'inci cümlesi yıllık izinlerin, içinde bulunan takvim yılında verilmek ve kullanılmak zorunda olduğuna hükmetmiştir.

Anılan maddenin 2'nci fıkrasına göre ise işyerinden ve çalışandan kaynaklanan zorunlu nedenlerin haklı kıldığı hallerde yıllık izin bir sonraki takvim yılına devredilir şeklinde düzenlenmiştir. Anılan düzenlemeye göre, bir sonraki yıla devredilen izinler bu takvim yılının ilk 3 ayı içinde verilmek ve kullanılmak zorundadırlar

Davacı 1991 yılından beri davalı firmada çalışmaktadır. Davacı 11 Ocak 2005 tarihinden 6 Haziran 2008 tarihine kadar hastalıktan dolayı işgöremez durumdadır ve 2008 yılında tekrar çalışmaya başlamıştır. 2008 yılının kalan kısmında davacı işveren işçisine 30 gün yıllık izin vermiştir. Ancak davacı işçi kendisinin 2005 yılından 2007 yılına kadar olan süre için 90 gün daha izin hakkı bulunduğu iddiasıyla iş mahkemesine başvurmuştur.

Mahkeme davalının izin hakkının en geç 31 Aralık 2008 tarihinde zaman aşımına uğradığına hükmetmiştir. Bireysel sözleşme ve toplu sözleşmelerde karşı düzenleme bulunmadığından, Federal İzin Yasası'nın 3'üncü fıkrasına göre yıllık izin kullanılamaması veya devredilmemesi hallerinde, örneğin işgöremezlik hali gibi, yıl sonunda zaman aşımına uğramaktadır. Devredilen tüm izin hakları da aynı şekilde süreye bağlıdır. İşgöremez durumda olan bir işçi takvim yılı ve aynı zamanda izin devir süresi içinde iyileşmesi ve işe dönmesi halinde, yıl içinde geri kalan zaman içinde iznini kullanabilir. Ancak bu durumda geçen yıllardan kalan izin hakları ve izin yılı başlangıcında ortaya çıkan yeni izin hakkı da zaman aşımına uğrar.

5.3. Federal İş Mahkemesi'nin İş Başvurusunda Yanlış Beyanda Bulunma Halinde İş Sözleşmesinin İptali veya Feshine ilişkin 07.07.2011 tarih ve 1 AZR 396/10 sayılı Kararı

İş başvurusu sırasında verilen yanlış cevap, durum anlaşıldığında işverene işe başlanmışsa iş sözleşmesini iptal hakkı; işe başlanmamışsa iş sözleşmesini feshetme hakkı vermektedir.

Federal İş Mahkemesinde görülen davada, davacı çalışan işverenin kendisine yönelttiği fiziksel bir engellilik halinin bulunup bulunmadığına ilişkin soruyu bilerek yanlış yanıtlamıştır. Ancak davalı işveren, mahkemede işçinin soruyu doğru olarak cevaplaması halinde de kendisini işe alacağını açıklamıştır. Bu nedenle yanlış cevaptan kaynaklanan işverenin yanılgısı, iş sözleşmesinin yapılmasına neden teşkil etmediğinden sözleşmenin iptali ve feshi geçersizdir. İşverenin işçinin dürüst olduğunu düşünmüş olması da, sorusuna verilen

yanlış cevapla ilintili olmadığından, bu durumda işverenin sözleşmeyi iptal hakkı bulunmamaktadır. Diğer taraftan, işverenin 2006 yılından beri yürürlükte olan Genel Eşit Muamele Yasasına göre yasak olan böyle bir soru sorup soramayacağı hususu ise dava konusu olmadığından mahkemece değerlendirilmemiştir.

5.4. Federal İş Mahkemesi'nin İzin Hakkının veya Ücretinin Süresi İçerisinde Talep Edilmemesi Halinde Zamanaşımına Uğrayacağına ilişkin 09.09.2011 tarih ve 9 AZR 352/10 sayılı Kararı

Federal İzin Kanunu'nun 7'nci maddesi iş ilişkisi sona erdikten sonra çalışanın yıllık izin hakkı ücret olarak ödenir şeklinde düzenlenmiştir.

Davacı 1975 yılından 31 Mart 2008 tarihine kadar davalı işveren yanında çalışmıştır. Davacı 19 Ekim 2006 yılından beri hastalık nedeniyle çalışamaz durumdadır. Davacı Şubat 2009 tarihli dilekçe ile işverenden 2007 ve 2008 yılından kalan izin hakları karşılığı 1.613,62 Avro talep etmiştir. 12 Ekim 2006 tarihli eyalet kamu çalışanlarını kapsayan Toplu Sözleşmeye göre izin hakkı sonucu ortaya çıkan taleplere ilişkin haklar ortaya çıkma tarihinden sonra 6 ay içinde yazılı olarak talep edilmedikleri takdirde zamanaşımına uğramaktadır. İş Mahkemesi işvereni 2007 ve 2008 yılından kalan izin hakları için ödemeye mahkum etmiştir. Eyalet İş Mahkemesi ise davacının başvurusunu reddetmiştir.

Federal İzin Kanunu'nun 7'nci maddesinin 4'üncü fıkrasına göre işgöremezlik durumu sırasında ve iş ilişkisinin sona ermesinden sonra da izin hakkı ortaya çıkabilmektedir. Bu hak izin yerine geçen bir talep hakkı olmayıp, bir ücret talep hakkıdır ve bu hak tüm iş ilişkisinden doğan haklar gibi sözleşme ve toplu sözleşmelerde öngörülen zamanaşımı sürelerine tabidir. Bu nedenle, Federal İş Mahkemesi işçinin ücret talebinin zaman aşımına uğradığına hükmetmiştir.

6. Sayısal Veriler

	Aylık Veriler		2010 Ağustos Ayma Göre	
	Ağustos 2011	Temmuz 2011	Artma (+) veya Azalma (-)	Yüzde (%) olarak
Tüm Çalışanlar		41.133.000		1,3
Sigortaya tabi işlerde çalışanlar	28.394.600 (Haziran 2011)	28.351.600 (Mayıs 2011)		2,5
İşsizler	2.944.686	2.939.248	-238.032	-7,5
* erkekler % 51,9	1.527.763	1.534.726	-144.490	-8,6
* kadınlar % 48,1	1.416.923	1.404.522	-93i.542	-6,2
* 25 yaşını doldurmamış% 11,2	328.370	309.524	-42.177	-11,4
* 50 yaşını doldurmuş % 30,3	892.590	898.786	-15.311	-1,7
* 55 yaşını doldurmuş % 17,9	527.506	531.070	1.894	0,4
* Almanlar % 83,9	2.471.814	2.471.397	-210.455	-7,8
* Yabancılar % 15,9	469.119	464.197	-26.634	-5,4
* Türkler	146.427	145.307	1.120	
İşsizlik oranları (%)				
* Tüm çalışanlar	7,0	7,0	7,6	
Erkekler	6,8	6,9	7,5	
Kadınlar	7,2	7,1	7,6	
25 yaşını doldurmamış olanlar	7,0	6,6	7,8	
50 yaşını doldurmuş olanlar	7,7	7,7	8,1	
- Yabancılar	14,6	14,4	15,5	
- Almanlar	6,3	6,3	6,9	
- Türkler	22,2	22,1		
Bildirilen açık işler				
-Ay başından beri	203.061	195.530	18.098	9,8
- Yıl başından beri	1.509.114	1.306.053	182.321	13,7
- Halen mevcut	496.777	492.237	100.412	25,3
Yardım alanlar				
Birinci basamak işsizlik parası	791.505	792.341	-140.119	-15,0
İkinci basamak işsizlik parası	4.570.797	4.641.152	-298.860	-6,1
Sosyal yardım	1.724.536	1.755.400	-89.956	-5,0

Kaynak: Federal İş Ajansı